

SZARVAS ÉS VIDÉKE

TÁRSADALMI ES SZÉPIRODALMI HETILAP.

Szerkesztőség:

Beliczey utca 11. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Kéziratok vissza nem adtnak.
BÉRMENTELEN LEVELEK EL NEM FOGADTATNAK.

Előfizetési árak:

Egész évre . . . 4 frt. — Félévre 2 frt
Negyedévre . . . 1 frt. — Egyes szám . 8 kr.
MEGJELEN HETENKINT EGYSZER VASÁRNAP.

Kiadóhivatal:

Beliczey-utca 11. szám. (saját ház,) hová az előfizetési pénzek intézendők.
Hirdetéseket jutányos áron elfogad.
BÉLYEGDÍJ MINDEN HIRDETÉSÉRT 30 KRAJCAR.

Dr. Lukács György

Békésvármegye főispánja.

Mult heti számunkban már volt alkalmunk közölni, hogy a vármegyének november óta üresedésben levő főispán széke dr. Lukács György belügyminiszteri titkárral töltetett be. Tudósításunkhoz képest a hivatalos lap mult heti száma közölte is a kinevezést tartalmazó királyi kéziratot a következő szöveggel:

Magyar belügyminiszterem előterjesztésére dr. Lukács György m. kir. belügyminiszteriumi miniszteri titkár, ezen állásától felmentése mellett Békésvármegye főispánjává kinevezem.

Kelt Bécsben, 1897. év márcz. 23.

Ferencz József, s. k.
Perczel Dezső, s. k.

Ugyancsak a mult héten érkezett le a vármegyéhez a belügyminiszteri leirata, mely a kinevezést következőleg közli:

Békésvármegye közönségének

Gyulán.

Ő császári és apostoli királyi Felsége folyó évi márczius hó 23-án kelt legfelsőbb elhatározásával, előterjesztésem folytán dr. Lukács György m. kir. belügyminiszteriumi titkár, ezen állástól való felmentése mellett Békésvármegye főispánjává legkegyelmesebben kinevezni méltóztatott. Erről a vármegye közönségét ezennel értesitem.

Budapesten, 1897. márcz. 27-én.

Perczel s. k.

A miniszteri leirat vétele után a vármegye alispánja dr. Fábry Sándor azonnal megtette a lépéseket az új főispán beiktatása idejének és módzatainak megállapítása iránt. A szükséges intézkedések megbeszélése céljából a vármegyei

tisztikars állandó választmány tagjait a mult héten értekezletre hívta össze, mely igen látogatott ülésben főbb vonásaiban megálapította az ünnepélyek sorrendjét és idejét. Ezen előintézkedésekből előre látható már, hogy az új főispánt, kit lapunk mult számában méltóztott eddigi működéséből a legelőnyösebben ismerhet meg a közönség, különös díszszel óhajta fogadni nemcsak Békésvármegye, de a szives fogadtatásból ki akarja venni részét a vármegye székhelye Gyula városa is, amely a főispánban egy kiváló új polgárát üdvözli és amelynek számos kiváló vendéget lesz alkalmá az installáció alkalmából falai között üdvözölni, kik részben Budapestről kísérik el az új főispánt, részint mint a szomszédos törvényhatóságok küldöttjei vesznek részt a beiktatásban.

A beiktatási ünnepély programját az értekezlet következőleg állapította meg:

1. Az április 21-én Budapestről a gyorsvonattal érkező főispánt a mezőtúri vasuti állomásnál a Szarvasról érkező bizottsági tagok élén dr. Krcsmárik János főszolgabíró, Gyomán Rohoska Mihály, Mező-Berényben Pöpvics Szilveszter és Csabán Sztraka György főszolgabírák szintén küldöttségek élén, a gyulai vasuti állomásnál pedig Gyula város képviselőtestülete élén a város polgármesterével Dutkay Bélával üdvözlik.

2. A fogadás után a fellobogózott székvárosba a főispán vendégeivel és a fogadókkal dr. báró Drechsel Gyula városi rendőrkapitány által vezetett díszes menetben vonul be.

3. A vármegyeházán, a vármegye tisztikara fogadja testületileg a főispánt és a tisztikar nevében a vármegye alispánja üdvözli.

4. 8^{1/2} órakor a főispán és a vendégek a Gyula város által rendezett szűkebb körű társasvacsorán vesznek részt.

5. Április hó 22-én reggel 9 órakor ünnepi

istenítisztelet a gyulai róm. kath. nagytemplomban.

6. Az istentisztelet után 9^{1/2} órakor a vármegye alispánja megnyitja a beiktató közgyűlést és az ennek kebeléből alakult 5 tagú küldöttség meghívja az új főispánt a beiktatásra.

7. A főispán a küldöttséggel a díszteremben megjelenvén, az alispán bevezető szavai után bemutatja kinevezési okiratát és az ahhoz csatolt eskümintát és a vármegye főjegyzőjének előolvasása mellett a szokott ünnepélyességgel a közgyűlés színe előtt leteszi a hivatali esküt, mire a járási főszolgabírák öt háromszor felemléik.

8. Dr. Bartóky József vármegyei főjegyző a törvényhatósági bizottság nevében üdvözölő beszédet intéz a főispánhoz.

9. Dr. Lukács György főispán a vármegye közönségéhez székfoglaló beszédet intéz.

10. Dr. Fábry Sándor alispán a vármegye nevében válaszol a székfoglaló beszédre és egész szerszind üdvözli a vendégeket.

11. A közgyűlés berekesztése után a főispán a jelentkező tisztelgő küldöttségeket fogadja.

12. Déli egy órakor közebed, melyre a főispánt küldöttség hívja meg.

Ezen általános program keretében a részletek kidolgozását és rendezését az értekezlet egy az alispán elnöke alatt alakított rendező bizottságra és illetőleg a város hatóságára bízta a főispán azonnal meg is kezdték munkájukat, hogy a főispánt méltó díszszel fogadják és a vendégeket magyaros vendégszeretettel lássák el. A vármegye minden részéből tömegesen készülnek Gyulára az ünnepélyekre és a midőn így Gyula az egész vármegyére szóló, sőt a nagy számban érkező vendégek folytán azon tulerjedő ünnepély színhelyévé lesz, csak üdvözölni tudjuk a város polgársága körében megindult azon élénk mozgalmat, mely arra irányul, hogy a vármegye székhelye kellő külső dísz kifejtése által az ünnep-

SZARVAS ÉS VIDÉKE TÁRSZÁJA.

Szerelmünk.

Szerelmünk tiszta mint a hópehely
Mely tiszta égből hopelyhekre hull
Szerelmünk büvös kettösszerelem,
Melyből sok, sok bubájos dal virul.

Szerelmünk tiszta mint a harmat
Melyet csillogtat napsugár
Csillogó harmat, édes ábránd
Hamar szívünkől el ne szállj.

Szerelmünk édes, mint az álm,
Mely hoz nyugalmat, édeset
Napfényes álm, tündér ábránd,
Ne erjük soha végedet.

Mint harmat a virágkehelyben
Ugy szívünkben a szerelem
Himbálja édes, játszi ábránd,
Ne legyen vége sohasem.

Szerelmünk édes ábrándos, bohó
S mégis, mégis csordultig van szívünk
Szerelmünk boldog zengő zsongó ábránd
S boldog mert a boldogságban — hiszünk.

Gedő Simon.

Modern barátság.

Az iskolában ismerkedtek meg, hol egymás mellé kerültek egy padban. Mikor aztán Feri otthon mesélt az új szomszédjáról és elmondta azt is, hogy Guszti apja magasabb rangú hivatalnok, Feri szülei a lelkére kötötték, hogy legyen nyájas e fiúhoz és szerezzék meg a barátságát. Mert Feri apja, egy vállalkozó üzlet ember, ismerte Guszti apját már hirtől, és remélte, hogy a gyermekek barátsága révén a szülők is közelebbi viszonyba jönnek.

Igy kezdődött az a híres barátság, melynek egy negyed századon át kellett tartania.

A szülők számítása nemsokára bevált: Feri szülei meghitták Gusztit a gyermekbálra, melyet évenként rendezni szoktak. Guszti szülei viszont meghitták Ferit egy délutáni mulatságra, s ez alkalommal a szülők is bensőbben érintkeztek. A két férfi hamar átlátta, mennyit használhat egyik a másiknak, a gazdag bankár a magasrangú, de szegény hivatalnoknak, ez utóbbi viszont időszerű információval és befolyásával a merész spekulánsnak.

Ha a szülők közti viszonyának volt is némi korrupciós íze, a gyermekek barátsága azonban ártatlan volt és tiszta, s valóban a szívből látszott fakadni. Guszti kettejük közül a tehetségesebb volt és lehetőség szerint a tanuláznál is segítségére volt Ferinek, mi azonban nem akadályozta, hogy ez gyenge tanuló létére csakis

protekción utján mehetett keresztül az érettségén.

Az önkéntesi évet szintén együtt szolgálták, ugyanabban az ezredben, ugyanabban a században. Itt viszonyukban már némi fordulat állt be. Feri, kit hazitól bőven láttak el, pénzt kölcsönzött Gusztinak, ki viszont Ferinek tehetsége szerint a szolgálat terheit könnyítette. Guszti azonban ki rendkívül élénk eszű volt és szeretett vitatkozni, csak nehezen fért össze bajtársaival, míg Feri soha senkivel sem tüzött össze és általános rokonszenvenek örvendett. Guszti azonban nem fojthatta vissza azt a felvilágosító megjegyzést, hogy ez a rokonszenven inkább Feri pénztárczájának s az általa rendezett kedélyes dárídózásoknál szól. Ekkor villant fel Feri agyában az a gondolat, melynek azonban még nem mert kifejezést adni; hogy annak a Gusztinak a szeretetreméltóság nem épen az erősebb oldala.

Mikor mindketten letették a tisztí vizgát és visszavonultak a polgári életbe, Guszti a hivatalba lépett míg Feri az apja üzletében foglalt helyet. De azért találkoztak minden áldott nap és lelkiismeretesen elmondták egymásnak napi élményeiket. Mikor aztán politikai nézeteket is kezdtek vallani; élesebben rajzolódt a köztük létező ellentét, mi azonban koránt sem gátolta barátságok fentartását.

Egyszer csak elérkezett az ideje, hogy Feri házassodjék. Szerencsétlenségére (vagy talán szerencsésjére?) megakadályozta szándékát Guszti kellemetlen titkokat

pélyben az öt megillető részt méltóan töltsé be és az ünneplésben vezető szerepet vigyen.

Mint közérdekű dolgot érdekesnek tartjuk itt megemlíteni, hogy hol lesz az új főispán lakása miután ugyanis a vármegye közönsége hivatali érdekekből elhatározta, hogy a főispán részére természetbeni lakást adni nem fog. A belügyminiszter elvben jóváhagyván a vármegye határozatát, a legutóbbi közgyűlés megbizta az alispánt, hogy a kinevezendő új főispánnal egyetértőleg alkalmas lakást béreljen. Miután azonban a legközelebbi lakás változásokig az alkalmas lakások le vannak foglalva, a főispán ideiglenesen a volt vármegyeházi főispáni lakás emeleti szobáit fogja elfoglalni, mely különben is addig, míg az átalakításra vonatkozó költségvetés a minisztériumból le nem érkezik, hivatali helyiségekre át nem alakítható és fel nem használható.

A mezőgazdaság.

Tagadhatatlan, hogy mi még mindig földmivelő államot képezünk. A lakosság óriási része vagy a saját földjéből él, vagy legalább a más földjének munkálásából.

A földmivelő államokat rendszerint a nép jóléte, gazdagsága, gond nélkülisége jellemzi. S mit tapasztalunk ebben az országban? Dacára kifejtett mezőgazdaságunknak, földbirtokosaink és gazdáink a legnagyobb küzdelmet folytatják a létfenntartással és birtokaik vagy kevés földjeik épességben tartásáért.

Ugyan nézzük, kutassuk, hogy miben lehet ez magyarázatát. Az ország érdekeire nézve ilyen fontos kérdést tiszta világításba kell helyezni, hogy tudva legyen a baj és feltalálhassék az orvosság. Földbirtokosaink tönkre mennek, elszegényednek, földjeik apródonként megvesznek, a pár holdas paraszt gazdák pedig, a kik ma saját földjüket művelik, holnap már napszámra járnak művelni a más birtokát, hogy családjukkal, úgy a hogy megélhesenek.

Talán a mi gazdasági rendszerünkben van a hiba? Oh nem! a versenyképesség tekintetében ez a rendszer messze felül áll sok más államén és mezőgazdaságunk magas színvonalát bámulattal ismeri el csak most legutóbb is az egész világ, látván, a mit kiállításunkon produkáltunk. Más itt a baj, az általános rossz viszonyok átkát nyögjük.

Ertjük a rossz viszonyok alatt először is az ország pénz- és hitelintézeteinek mai pénzügyi helyzetét. A pénz megrágtult, mert a készpénz folytonosan fogyóban van. Vidéki takarékpénztáraink, badkjaink hitelintézeteink nem rendelkeznek annyi tőkével, hogy a gazdaközönség sürgős hitelkérdéseit kielégítsék. A benyújtott hitellevelek, váltólapok nagy részét pénzhányból, kényszerítésből löki vissza mindenütt a

biráló bizottság, mely ugyanazoknak a feleknek szívesen megszavazná a pár száz forintos kölcsönt ha ez a paraszt gazdának kell. — A pár ezer forintot, ha a földbirtokos kéri. De ahol nincs ott ne keress. Ekkor azután a ki a pénzt igényli, vagy oly uton segít magán, mely a helyzetén csak rosszabbít, eladja előre termését, gabonáját kölcsönt vesz beváltandó dohányára is így olcsó árban adja el egy szőlván egész jövő évi termését, — vagy egy nagyobb fővárosi pénzintézethez fordul, mely azonban nem ismeri a gazda hitelképességét, nem ismeri a telekkönyvet és bármily kicsi is az a kölcsön, betábláztatja a földre, mely által újra csak költségek nehezdednek a gazdára, kinek mindenek felett olcsó hitelre volna szüksége.

Nagy baj az is, hogy a vidéki intézetek, a pénz drágasága folytán, ha már adnak is kölcsönt magas százalékra adják. Kis összegeknél 7—8%-ot fizet a gazda, sőt nagyobb összegeknél is elfizet 6½%-ot a földbirtokos. Öt százalékos kölcsönt váltóra, vagy záloglevélre nem ismernek vidéki intézeteink és földbirtokosaink.

Ezt azonban nem csodáljuk és nem is azért hoztuk fel, mintha szemekre akarnók hányni a vidéki pénzintézeteknek, melyek maguk is megszenvedik az általános pénzsűkiséget. Mert hiszen a bankok mindaddig nyújtottak hitelt, míg volt miből; ezt bizonyítja az is, hogy egy 100,000 forintos alaptőkével bíró részvénytársaságunk rendszerint egy milliót képvisel a váltótárczája. Az aláírók a kamatokat fizetik, de a váltókat a lejáratkor tőketörlesztés nélkül egyszerűen becserelik. Ez is végtelenül nagy hiba. A vidéki pénzintézeteknek kivétel nélkül be kellene hozniok azt a néhány helyen már kipróbált nyitást, hogy egy-egy váltólejáratkor nemcsak az újlagos kamat megfizetése legyen elegendő az új váltó elfogadására, hanem például a tőkének 5—10 százalékos törlesztése is. A gazdaközönség, különösen ha kisebb kölcsönt kér, rövid lejáratú váltókra szokta azt megkapni. Ha már most ezt a tőketörlesztést behoznák, akkor egy 3 hónapi lejáratú benyújtott váltóból, ha egy évben négyer is prolongálnák, lemenne ez év alatt a tőke 20—40 százalékja. Kis részletekben, 5—10%-ként pedig elbirná ezt a gazda. Így a bank váltótárczája kisebbbednék kétségbe növekednék és kielégíthetné a hitelképes új hitelkeresőket.

De vajuk be a legszomorubb valóságot, hogy földjeink igyis mértéken túl vannak terhelve adósságokkal, sőt számtalan földbirtok már értékén túl van megterhelve. Így aztán bármily hasznos hozzon a birtok: az adósság kamata a jövedelmet felemészti és tulajdonosának egész évi fáradsága hiába való volt, mert még a teher-tőke sem kisebbedik. Azután meg jön egy rossz termés, vagy pedig a termények értéke leszáll, vagy nincs mit eladni, vagy nincs alkalmas vevő és a kamatok fizetetlenül marad-

nak. Mi ennek a következménye? Megütik a dobot a birtok felett és az, a ki a gazdaságnál egyébbhez nem ért, családjával koldulni mehet.

Ez ellen is orvoslást kellene találni. Alakulnia kellene itt a fővárosban egy országos pénzintézetnek, vagy a vidéken minden megyében léteznie kellene egy-egy olyan pénzintézetnek, mely elegendő tőkével rendelkezne arra, hogy egy-egy ilyen birtokos adósságát a pénzintézet javára összegyűltve, ötven vagy negyven évi amortizációval fizetné meg az adós által, ki ezt elbirná viselni; a minden évben ötven vagy negyven éven át egyenlő mértékben fizetendő összeg nem volna teher reá nézve és kötelezettségeinek teljesítése után is maradna tőkéje, gazdaságának és családjának fentartására.

A legközelebbi időkben a pénzintézeteknek feladatai közé tartozik a mezőgazdák és a földbirtokosok nyomasztó helyzetének orvoslása okos műveletek útján. A kinek olcsó hitelre van szüksége és erre a hitelre jó, annak az meg kell kapnia, nehogy előre el keljen olcsó pénzen vesztegetnie jövő évi termését; a kinek adósságát amortizáció útján eszközöltetnék, a föld elég biztosítékot képvisel; annak keresztül kell vinni az amortizációt; a mi pedig általában a hitelnyújtást illeti, legyen arra is gondja a bankoknak hogy ne adjanak a birtokokra azok értékén felül kölcsönöket, mert ennek következményeit az összes gazdák kénytelenek elszenvedni.

Mezőgazdaságunknak életérdeke, hogy a birtokos osztály vagyoni pusztulását és elszegényedését minden erőnkkel megakadályozzuk.

Előfizetési felhívás.

Mai számunk az 1897. év második negyedének első számát képezi. Ez alkalommal van szerencsénk azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetése az I. évnegyeddél lejárt a megújításra kéri.

Egyben új előfizetést nyitunk lapunkra, melynek emelésére a t. olvasóközönség érdekének szempontjából ezután is széleskörű intézkedéseket tesszük, s hisszük, hogy lelkiismeretes hirtelenség, cikkünk és tárczáink gondos közléssel a t. közönség b. pártfogását továbbra is kiérdemljük és szíves támogatásával lapunk erősödésére is segédkezett nyujt.

Lapunk előfizetési ára:

Egész évre 4 ft
Fél évre 2 ft
Negyed évre 1 ft

Szarvason, 1897. ápr. 4.

a „Szarvas és Vidéke”
kiadóhivatala.

tárt fel a kiválasztott leány és családja multjából. Nem lehetett megtudni, hogy honnan ered mind az a pletyka de számolni kellett vele. Feri nem vette el a lányt pedig ez szép is volt, gazdag is.

Gusztinak viszonya volt egy hajdani modellel, egy rendkívül szép leánnyal. Ez a leány beleszeretett Feribe (vagy talán csak a pénzébe?). Miután modern leány volt, ki sokat olvasott és Ibsen Nóráját ismerte nem akarta Gusztit csak úgy megcsalni, titokban: helyesebbnek tartotta neki bevallani szíve vonalmát Feri iránt, hadd legyen bíró kettőjük közül. Gusztin nagyon szerette a leányt, de mégis sokkal büszkébb volt, hogy a viszonszerelennek csak felével érjék be. Átengedte hát a leányt egészen Ferinek, ki azonban hamar meguntta és elhagyta.

A két fiatal ember még mindig úgy érezte, hogy a köztük fennálló kötelék sokkal becsesebb és régibb semhogy ilyesmire szétszakítanak. Ez kész szerencse volt Gusztira: csakhamar abba a helyzetbe jutott, hogy Ferire kellett támaszkodnia, ki néhány ezer forinttal igen kényes helyzetből szabadította ki. Gusztin maga részéről ezt meghálálta, a menyiben Ferinek egy lovagias ügyét ügyesen a magáévé tette, s helyette olyan kardvágást kapott, hogy hónapokon keresztül betegágyban sinylette.

Feri nemsokáig örülhetet, barátja fölépültén gyöngéden szeretett édes anyja meghalt, s ez mindennél mélyebben sújtotta. Gusztin azóta vele töltötte az esté-

ket: vigasztalhatta, bizonyította, hogy a halál az életnek csak egy változása, és hogy ellene fellázadni nem méltó az értelmesebb egyénhez. Viszont Gusztin a vigasztalás irgalmas cselekedete közepett lesújtotta egy dráma, mely saját családjában játszódott le s mely arra kényszerítette nővérét, hogy férjétől elváljon. Most Feri követelt el minden lehetőt a maga részéről, hogy nemcsak összeköttesse a fogva a válást szívesse, hanem hogy a szegény nőt valami jó állásba juttassa.

Ilyformán folytatódott az a gyermekkori barátság. Egy este együtt vacsoráltak egy városi vendéglőben és beszélgetésük olyan volt, mint többnyire; hosszú szövegű Gusztin részéről és merész állítások, melyekre Feri csak rövid és bátorlalan ellenvetéseket kockáztatott. Mikor a fekete kávéval tartottak, Feri kinyitotta szívtárczáját és odatartotta Gusztinak, ki visszautasító mozdulattal azt mondta:

— Köszönöm nem szeretem a szívtárcsámat, nem izlenek.

Melleg nyári estén történt, a levegő szinte fojtó volt. — Első ízben történt, hogy szívtárcsáim felül panaszkodol, felelte Feri, szívtárcsámat becsukva . . .

— Talán úgy találod hogy rendszeren nagyon sokat szívolk el belőlük? kérdezte Gusztin éles hangon.

— Nem, viszonzott a másik. Azt nem mondom. Egyideig némán maradtak. Néhány perc múlva Gusztin felszóllalt:

— Valld be, hogy sokszor gondolsz arra a néhány ezer forintodra, és mint afféle okos üzletember, azt mondog magadban, hogy elég hosszú ideje tartozom vele

— De, részemről legalább, sohasem tettem miatta szemrehányást, soha! kiáltotta Feri.

Ujra szólanul maradtak. Mindaketten elgondolkoztak.

Hosszabb idő múlva, szinte egyszerre fordultak egymás felé. Feri révedező szemében ugyanaz a kifejezés tükröződött, mint Gusztin szkeptikus pillantásában: a csodálkozás kifejezése, a kétely, az ironia; majd hogy nevetve fakadtak föl:

— Mire gondolsz? kérdezte Gusztin, ösztönszerűleg halkítva beszédjét.

— Hogy mire gondolok? felelte Feri lassan. És te?

— Ugyanarra, a mire te . . . és mindjárt meg is mondom. Azt hiszem, hogy egy negyedszázad óta egymásnak csak terhére voltunk, hogy soha ki nem állhattuk egymást.

— Igaz, bölintgatott Feri egyszerűen.

Még egy pillantást váltottak, firkászva, mintha csak most ismerték volna meg egymást.

Hirtelen Gusztin felkelt.

— Jó éjt! mondta, s ezzel elhagyta a kertet.

— Pinczér, fizetni! mondta Feri nyugodtan, késéssel megcsendítve poharát.

Igy végződött az a híres barátság, a mely egy negyedszázadot tartott.

HIREK.

— **A szarvasi új templom oltárképe.** A szarvasi ág. h. ev. egyház Veres (Cservenák) Gusztávot bízta meg azzal, hogy új temploma számára oltárképet fessen. Veres már be is mutatta képének vázlatát, mely Jézus keresztrefeszítésének következő jelenetét fogja megörökíteni: János ev. 19. rész. 26. 27. „Mikor azért látta volna Jézus az ő anyját és a tanítványait, aki szeret vala, ott állani, mondá az ő anyának: Asszonyi állat imhol a te fiad. Annak utána mondá a tanítványnak: Imhol a te anyád.“ Az oltári kép festője képehez alkalmas modelleket keresett s már szorosan hozzá is fogott a kép festéséhez.

— **A sorozás eredménye.** Ócsöd 44. Kondoros 13. Sztandrás 49. Szarvas I-ső korosztály 152. II-ik korosztály 45. III-ik korosztály 22. összesen 325 lettek besorozva, ami elég szép eredmény.

— **Országos vásár.** A csongrádi országos vásár a hó 14 és 15-én fog megtartatni.

— **Egy régi cég bukása.** Békés-Csabán nagy feltűnést kelt, hogy a Biener és Laszky-féle ötven év óta főnálló csabai nagykereskedő cég a gyulai törvényszéknél csődöt kért maga ellen. A cég passzívái a százezer forintot is meghaladják.

— **Sima Ferencz csődügye.** Sima Ferencz ellen beadott csődkérvényt a törvényszék elutasította mert Sima a követeléseket biztosította. A városi tanács elhatározta, hogy bünyefenyítő följelentést tesz a légszertársulat ellen csaldás s a gázszolgáltatás körül elkövetett visszaélésekért.

— **Ankét a lóértékesítés céljából.** A földmivelésügyi miniszteriumba május 1-ére nagy ankétot hívatott össze a miniszter a lóértékesítés céljából. A részvevőkre az ország összes gazdasági egyletei jelentkeztek. Az ankétan határozni fognak a fölött is, hogy évente hányszor és hol tartanak luksusz-lóvásárokat.

— **Tengerészeti tanfolyam.** A flumei tengerészeti iskolába a tanfolyam 897—98-ra megnyílik, folyamodványok egyenesen Fiuméba küldendők. — A m. kir. hadapród iskolába 897—98 szintén pályázat lesz nyitva folyamodók bővebbet a községhezán nyernek.

— **Gyilkossági kísérlet Csabán.** Szabó Julcsa 27 éves békési illetőségű cselédleány Rolkó Emiliánál, Rolkó Béla városi jegyző nővérénél szolgált, ki csütörtökön elküldötte rózsa magaviseleteért a szolgálatból. Pénteken délután 1 órakor a leány visszament Rolkókéhoz s az egyedül otthon levő urhölgyre támadt egy nagy konyhakéssel s közöttük erős dulakodás támadt. A cseléd Rolkó Emiliát a dulakodás közben bevonszolta a konyhából a szobába s a késsel nyakán akart vágást okozni, de ez fejét félperántva, arczán a hust hasította a csontig. A cseléd akkor megfordította a nehéz konyhakést s nyelével a homlokára cselézt s így ott s fején erős sebeket ejtett. Egy szerencsés pillanatban Rolkó Emília felrántotta a szoba ajtaját s csak annak közömbösi menekülését, hogy ruhája, melyet a merénylő leány megragadt, elszakadt s így a szobából kijutott, az ajtót pedig a leányra zárta. A szomszédokat kérte, hogy értesítsék a rendőrséget, mely a leányt letartóztatta s bekísérte. Midőn a leányt a rendőrök elvezették bucsuszava az volt: „Most megmenekült, de addig nem nyugszik, míg szándékát meg nem valósíthatja.“ — Átadták a bíróságnak.

— **A III. osztályu kereseti adók tárgyalását,** a szarvasi községi betéteket, folyó hó 13 és 14-én mindig délelőtt ejti meg azok tehát a kik az adóbeszámítási javaslatokra nézve értesítést kaptak, a mondott napokon saját érdekükben személyesen jelenjenek meg a bizottság előtt.

— **Az ócsödi verekedők.** Ócsödön úgy látszik veszélyes sport van terjedőfélben. A múlt héten két véres utcai verekedés volt, melyek egyikét Baján Béni és Nádudvardi Béni cselekedték, kik „drusza“ létükre alaposan helybehagyták egymást nyílt színen, az utczán, úgy, hogy csendőri beavatkozás vált szükségessé. A másik verekedést két sógor Pákozdi Lajos és Szücs Ferencz eszközölték egymáson, kék foltokat rakván egymás hátára. — A csendőrség mindkét esetben megzavarta az idyllt s a kék foltos ügynek folytatását fogjuk hallani, „súlyos testi sértés“ czim alatt a kir. törvényszék tárgyaló termében.

— **Magyarországból** Ausztriába szarvasmarha és sertések szállítására vonatkozó miniszteri rendelet, a községhezán közszemlén van;

— **Állategészségügyünk államosítása,** az Agrár Értesítő azt a hírt közli, hogy az állategészségügy államosítására vonatkozó törvényjavaslat a földmivelésügyi miniszteriumban teljesen elkészült, s legközelebb tanácskozás tárgyául fog szolgálni. Ezzel

Darányi Ignác földmivelésügyi miniszter egy régi közgazdasági szükségletnek tesz eleget, s olyan intézményt léptet életbe, mely állattenyésztésünknek ismét biztosíthatja a külföldi fogyasztó piacokat.

— **Munkás-szövetkezetek az alföldön.** Jeszenszky Ignác ref. lelkész, a ki közelebb Budapesten tartott előadásával a munkáskérdés alapos ismerőjével bizonyult, most az Alföld nagyobb helyeit keresi fel, hogy a munkáskérdésnek szövetkezeti úton való megoldását elősegítse. Jeszenszkynek eszméje az, hogy az egyes vidékeken a földműves munkások a kisbirtokosokkal együtt szövetkezeteket létesítsenek törvényes és hazafiás alapon s a szövetkezetek legyenek azután a munkások érdekeinek védelmezői, foglalkozást közvetítő közegei stb. Ily értelemben Jeszenszky a múlt vasárnap Nagyikindán ezer munkásnak előadást tartott és pedig oly nagy hatással, hogy ennek alapján — már meg is alakul az első ilyen munkás-szövetkezet, melyhez mintegy háromezer magyar, szerb és német munkás máris bejelentette csatlakozását. A szövetkezet a szocializmus terjedése ellen is erélyesen fog dolgozni.

— **Királyi kitüntetés.** Ő felsége ez évi márczius 28-án Bécsben kelt legfelsőbb elhatározásából Sternberg Ármán és testvére hangszergyáros céget a magyar hangszeripar fellendítése körül és az ezredéves kiállításon kifejtett számos érdemei elismerésül cs. és kir. udvari szallitóvá nevezte ki. E kiváló cég méltán rászolgált a legmagasabb királyi elismerésre, mert hangszeriparunkat, mely azelőtt ugyszólván csak képezetben létezett, alig két évtized alatt oly magas nivóra emelte, hogy a külföldet e téren teljesen kiszorította, úgy hogy ma már széles hazában nincs egy hely sem, a hol ne találkoznánk e hírneves cég gyártmányaival.

— **Szocialisták Csongrádban.** Mult vasárnap tartották az első szocialista gyűlést a csongrádi szocialisták. A gyűlést Kurucz János házában tartották és mintegy 400 földműves vett benne részt. Szentéről is rándult át egy öttagu küldöttség a gyűlésre, ezek fejtegették a szocialista elveket, azoknak az életben való alkalmazását és a csongrádiak között igen sok rápiratot osztottak szét. A gyűlést titokban tartották és nem is jelentették be, mert tudták, hogy ugy sem engednék meg, hogy megtartsák. A szolgabíró azonban időközben megtudta, hogy Kurucz János házában gyűlést tartanak a szocialista földművelők, s elküldött közejük két csendőrt, hogy a gyűlést oszlassák fel. Felhívásukra a csongrádiak eltávoztak, a szentesi szocialistákat pedig letartóztatták a csendőrök, azonban kilétük igazolása után másnap szabadon bocsátotta őket a rendőrség.

— **A hódmező-vásárhelyi mérgezés.** A hódmező-vásárhelyi bünyűg szereplői türelmetlenül várják a végtárgyalás folytatását és befejezését, pedig a sok izgalom annyira kimerítette őket, hogy a férfiak gyöngélkedők, az asszonyok pedig betegek, csak a Jäger Mari vaseszésgéje nem tudott megtörni. Mint értesülünk, a bünyűgert nem is fejezik be, míg Muskó Sándor törvényszéki elnök és Dócsics Sándor törvényszéki bíró állását be nem töltik. Csak ha a két elhunyt bíró állása be lesz töltve, tűzik ki ismét végtárgyalásra a mérgezési ügyet. Természetesen, mivel pótbíróról nem gonodskodtak, nem folytatolagos tárgyalás lesz ez, hanem elejéről kezdik az egész ügyet.

— **A vafejű ember.** Bécsben most egy Francesco Danielus nevű ember szeretné magát nyilvánosan produkálni. Danielus azzal dicsekszik, hogy az ő feje vasból van. A minap a „Jagzdorfer“ atletikai klub tagjai fölszólították, hogy látogasson el hozzájuk, Danielus el is ment s a klub egyik atletája egy székkel teljes erővel 82 ktest mért üpoonyájára.

— **Idők jele.** Egyik legmegbízhatóbb forrásunkból kapjuk ma, az utóbbi években szépen fejlődött gazdasági gépiparunk sajnálatos hanyatlását tanúsító azon értesítést, hogy hazánkban legrégebb és legtekinélyesebb vállalatának egyike: a Schlick-féle vasöntőde és gépgyár r. t. Budapesten, a gazdasági gépek és eszközök gyártását ezentul jóval szűkebb keretbe szorítja, a munnyiben ezen gépek és eszközök nagyobb részének további készítésével felhagy és a raktárában felhalmozott nagy mennyiségű ilyenmü gépek és eszközöknek, minden elfogadható árban való elárusítását, úgy egyenként, mint csoportokban határozta el. Mint a helyzet ösmérőjé bárán regisztrálhatjuk, hogy ezen derék vállalatnak eme részletes visszavonulása a gazdasági gépszakmától, tisztán csak e téren dugó, áldatlan versenyben nyeri magyarzatát, mely szűk ségessé tette volna azt, hogy országszerte kitűnőnek elismert gyártmányainak minőségét, a melyben leszorított árakkal hozza összhangzatba. A társulat, melynek készítményei a legutóbbi millenaris kiállításon is

méltó feltűnést keltettek és a legnagyobb kitüntetést: a diszoklevelet nyerték el, semhogy az üzletvezetés régi, dicséretes tradíciójától eltérjen, miután meggyőződött arról, hogy jó árut, a mi piaci árak mellett, csak veszteséggel hozhatna forgalomba, inkább lemondott a további versenyről, élénk sajnálatára a hazai gazdaközönségnek, mely bizonyára fájdalmasan fogja nélkülözni ezen jeles megbízható céget, szolid gyártmányait és nagy kárára gazdasági pépiparunknak melyben egyelőre pótolhatatlan lézogat hagy magán. Hallomás szerint, a társulat ezentul fokozott tevékenységgel fog a már eddig is virágzó többi osztályainak, mint: hid-, gép- és waggon építészet, vas-, horgany- és érczöntőde, épületlakatosság, vasszerkezetek stb. minél nagyobb mérvben való fejlesztésére törekedni.

CSARNOK.

Napló töredék.

(Szomoru Dezső története.)

Szomoru Dezső volt a neve. Olyan kedves, olyan nyájas volt mindenkivel szemben s olyan jó rá visszaemlékezni...

Mikor tanulmányaimat befejeztem, az Alföld X városában lakó nagynénemet látogattam meg s a fáradtságos, hosszas munka után, itt szándékoztam magamat kipihenni... Itt láttam meg őt először...

— Szomoru Dezső — kinek száználmas történetét akarom az olvasónak bemutatni — akkoriban jó hírnévnek örvendett. Mint ügyes ügyvéd végezte a város lakosainak ügyeit és a város érdekeinek előmozdításában, nem egyszer szerzett magának érdemeket.

Irodalmi tevékenységét, több kevesebb sikerrel, a hírlapokban érvényesítette.

Azokban már írói szereplése kezdetén, egy rossz irány kifejlődése volt nála észrevehető: e rossz irány, a feltűnési viselkedés volt. Boldog volt ha a hírlapokban megjelent cikkei ennél nagyobb feltűnést, sensációt keltettek; e boldogság hajhászása tette őt tönk्रे egész életére...

Mint olyan mulatós fiatal ember, hamar megösmertem a város leányival s nem sokára jó barátunk ösmert az egész fiatalság...

A város művészetet pártoló ifjúsága — jól emlékszem rá — igen szépen sikerült hangversenyt rendezett. Az ifjúság közkiváratára én is a szereplők sorába léptem s hozzájárultam az est sikeréhez. A hangversenyt táncz követte s vigan tánczoltunk reggelig...

Ezen hangversenyen ösmertem meg közelebről Szomoru Dezsővel...

Szomoru Dezső tehetségét talán igénybe vehette volna a rendező bizottság, de jelen esetben kimeradt a szerepkörből s csak mint a helybeli lap referans jelent meg az estén. E szurás szívéig hatolt... Elkéseredve ragadt tollat s a tisztességes kritika határát túllépve, rohant a személyeskedés szennyes küszöbéig. A kákn is csomót kereset... A hírlapok hasábjai az ő elme termékeinek szolgáltak, az ő dörzsödelmes szava töltötte be az egész várost...

A guny maró fullánkjával felém is fordult s egész erővel öntötte mérgét rám... Szava azonban most nem talált visszhangra. Nem az igazságos meggyőződés hangja szólt hasábjából, hanem az elkéseredett irigység kétségbeesett szava tört napvilágra...

* * *
Napsugaras szép tavaszi nap volt... Virágos kertcskémben sétálva gyönyörködtem az ébredő természet csoda szép alkotásában.

Már ide s tova 2 éve, hogy ismét itthon vagyok s az oly sok szép emlék nagynénemtől édes perczeket szerzett e magányos otthonomba...

Merengésemből a posta kocsis trombitájának kedves hangja zavart fel. Hány szép levelet hoztál te nekem...

Hány boldog órában részesítettél... Mit hozasz te most?...

Megjött az esti posta is. Szokatlan izgatottságot vettem rajtam erő mikor X városi barátom levelét kezembe vettem. Felbontottam.

Kedves Pista barátom! Megbocsáss, hogy már többszöri kérdezősködésedre mostanáig nem válaszoltam, de vártam a dolog kifejlődését.

Szomoru Dezső, kinek sorsa, talán éppen az irántad tanúsított pöffeszkedő magaviselete folytán — annyira érdekel, nagyon száználmas képet nyújt. Nem oly

régen volt az, mikor körünkben nem egy élvezetes napot töltöttél, de sokkal nagyobb az a változás, ami evvel az emberrel történt a te eltávozásod óta. Kritizálod szegény még most is, de nem úgy mint ezelőtt. Már nem az ő élvezetes satiráit zengik a hirlapi hasálok; nem gyönyörködhetik abban már ő sem. Bele fárad elméje, s most már . . . csendes bolod . . . Otthon tartózkodok egész nap s írja a kütönféle kritikákat. Irásztala, köröskörül tele van papirszeletekkel; melyek részint üresek, részint megirt kritikák.

Ha ugy esténként néha-néha, kijön sétálni — nem bánt szegény senkit — s találkozik valakivel, kit felismer mint egykori ösmerősét, elragadtatva veszi ki zsebeiből a cikket (melyek szép számmal vannak) és ha azt megdicséri az illető, sirva fakad örömeiben . . . Ennyire jutott, kedves barátom ereménydus férfin. Bocsáss meg neki, én megbocsájtottam . . .

Ölel szerető barátod
Ferencz.

Reszketve tettem e levelet az író asztalra. Ó szerencsétlen ember . . . így végeztél be pályafutásodat . . .

Te, kire büszkén tekintettek ezelőtt, most szánalommal telve gondolnak rád. Én megbocsájtok . . .

És még most is, ha elmerülve emlékeim közt, rá akadok naplóm e szomorú lapjára, elszorult szívvel gondolok rád.

Aradi.

A szerkesztésért felelős: SÁMUEL ADOLF.

HIRDETÉSEK.

Értesítés.

Van szerencsém a n. é. közönség tudomására hozni, hogy a K o s s u t h-utcában özv. Jeszenszkiné uruó 102. számú házában a mai kor igényeinek teljesen megfelelő

műselyem-festő üzletet

nyitottam. Elvállalok e szakmába vágó mindenféle festéseket ugymint női, férfi és gyermek öltönyöket, selyem, gyapju, pamut és vegyes szövetek bármely színben való festését, szín és nyomatminták üzletemben megtekinthetők és tetzés szerint választhatók.

A n. é. közönség nagybecsű támogatását kérve teljés tisztelettel

Gyebnár Mátyás
műselyem-festő.

1014
1897 tkv.

Árverési hirdetményi kivonat.

A sarvasi kir. járásbírószág mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy az Orosházi takarékpénztár végrehajthatónak Rab Benjámint és neje Szilágyi Lídia végrehajtható szenvedő elleni 100 frt tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében az öcsödi 2096 sz. tkvb. n. A + 1 rsza fekvő 2283—89/6—2 hrsz. szántóra az árverést 612 frtban ezenel megállapított kikiáltási árban elrendelte és hogy a fentebb megjelölt ingatlan az 1897 évi május hó 8 napján délelőtti 8 órakor az öcsödi község házában megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügy miniszteri rendelet 8 §-ában kijelölt járadékképes értékpapirokban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

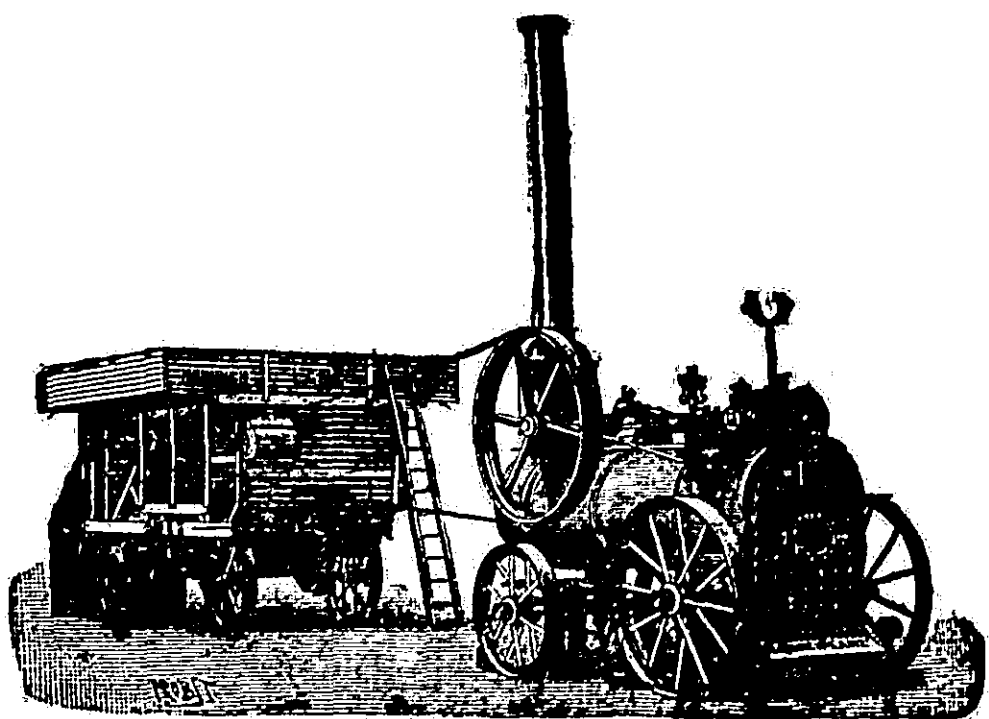
Kir. Jbíróság mint tkvi hatóság.
Szarvason, 1897. márczius 23.

Mészáros
kir járásbíró.

Drössler Károly

cs. és kir. szab. gazdasági gépgyár, vas és érc-öntöde

Budapest, VI., Váci-körút 59. sz.
Alapított 1866-ban.

Ajánlja saját gyártmányu legkötönyebb kivitelű szabadalmazott gőzcseplőkészleteit, melyek a magyar gazdasági viszonyoknak legcél-szerűbben megfelelnek és az összes gazdaságba vágó gépeit.

Kizárólagos képviselőség Magyarország részére.

LANZ HENRIK mannheimi cégtől,

mely elismert legnagyobb és legjelentékenyebb gyár gőzmozdonyok és cséplőgépekben; utóbbiak háromszori légtisztításra berendezve

Ezen készletek minden eddigi versenyversélésnél az összes versengő belföldi és angol gyártmányokat legmagasabb kitüntetéssel legyőzték. Ezek tehát a világ legjobb gőzcseplőkészletei

Képes árjegyzékkel bérmentve, felvilágosításal készséggel szolgálunk.

Legbiztosabb szer

Az általánosan elismert és jó hatásúnak bizonyult.

„Barát ital“

czimü növényyszer gyomor-likör készítményem székrekedés, étvágytalanság és az ebből eredő bajok ellen.

Használati könyvvel együtt egy üveg ára 40 és 80 kr. Kapható Szarvason Réthy Sándor ur fűszer üzletében.

Valamint a főraktárban nállam H.-M.-Vásárhelyen Árpád-utca 12. sz. a.

Zenke Zoltán.

Legjobb poloska irtó bolhák, és konyha rovarok ellen is stb.

ZACHERLIN

Hatása csodálatos! Ől biztosan,

mint bármely nemű szer mindenféle rovarokat és azért is az egész világon elösmert mint egyedüli a maga nemében, dicsért és igen kerestetik. — Jelei a következők: 1. A lepecsételt üveg. 2. A Zacherlin név.

Kapható helyben:

Réthy Sándor,
Nyácsik Soma utóda,
Kmetz Mihály
urak kereskedésében.

A gazdaközönség és a gépkereskedők figyelmébe!

Gazdasági géposztályunk raktáraiban, az éppen lefolyt üzletév váratlanul gyenge forgalma, mindennemű gazdasági gépekből u. m.:

4, 6 és 8 HP gőzcseplőkészletek, járgányok és járgányos cséplőgépek, Backer-rendszerű és Vidats-féle rosták, egy és többvasu ekék, boronák, rögtörő hengerek, vetőgépek, tengeri vetőkészülékek, aratógépek és fűkaszálók, szecskavágók, répvágók és zuzók, kukorica morzsolók és csöves tengeri darálók, egy és két járatu őrlőmalmok, olajprések stb. stb.

nagymérvű készlet összetorlódását okozván, igazgatóságunk kapcsolatban azon határozatával, hogy egyes gazdasági gépek további gyártásával teljesen felhagyjunk, ezen nagy készletek, a jövő tavasz folyamán, rendkívüli mérsékelt áron való eladását akarja eszközölni.

Ezt azon megjegyzéssel hozzuk a t. érdekelt közönség tudomására, hogy az eladás nemcsak egyes darabokban, hanem esetleg kisebb-nagyobb tömegekben is történik, a szerint, a mint erre igényt tartó gazdák és hivatott kereskedők jelentkezni fognak.

Ritka alkalom kínálkozik most az érdekelteknek, elismert kitünő minőségű gazdasági gépeket és eszközöket, rendkívül alacsony árak és előnyös feltételek mellett beszerezni.

Minden ezen tárgyra vonatkozó kérézősködékre, mely egyenesen hozzánk czimzendő, szívesen főgunk felvilágosításal és árajánlatokkal szolgálunk. Tisztelettel

SCHLIK-féle vasöntöde és gépgyár r.-t
Budapest, Külső Váci-ut 29-37.